

การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิด
รวบยอดเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

The Creation and Development of Activity-Based Learning Packages Integrated
with Concept Construction Procedure to Develop Learning Outcomes and
Conceptual Thinking in Thai Literature for Grade 10 Students in
an Extra-Large School under the Chiang Mai
Secondary Education Service Area Office

ตรีทิพย์นิภา จันทร์ปัญญา¹ พิชญ์สินี ชมภูคำ²

Trithiphayanipha Chanpanya¹, Pichsinee Chomphucome²

(วันรับบทความ 10 มีนาคม 2568, วันแก้ไขบทความ 5 เมษายน 2568, วันตอบรับบทความ 10 มิถุนายน 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยรูปแบบวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา (R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) สร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อพัฒนา
ผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย 2) ศึกษาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้าน
วรรณคดีไทย และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบ
กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน
ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็น
ฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด 2) แบบประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็น
ฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด 3) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบปรนัย
เลือกตอบ 4) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนแบบรูบริคส์
5) แบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยและเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนแบบรูบริคส์ และ
6) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สัมประสิทธิ์การแปรผัน E_1/E_2 t-test (One Sample Test for Mean) และ Z-test (One Sample Test for
Proportion)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิด
รวบยอด ชุดที่ 1 หัวใจชายหนุ่ม และชุดที่ 2 ทุกข์ของชาวนาในบทกวี ผลการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลของ
ชุดการเรียนรู้ฯ ในด้านองค์ประกอบ กิจกรรม เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ใน

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 6690051001@feu.edu
Master degree student, Research and Technology in Learning Management, Faculty of Education, The Far Eastern University

²รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, pichsinee@feu.edu
Assoc.Prof., Department of Master of Education Program in Research and Technology in Learning Management, Faculty of Education,
The Far Eastern University

ระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ E_1/E_2 เท่ากับ 75.63/75.11 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ทดสอบเชิงสถิติ t-test พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ด้านวรรณคดีไทยสูงขึ้นร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ Z-test ด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ นักเรียนมากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับดีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย จากผลการทดสอบเชิงสถิติ Z-test พบว่า นักเรียนมากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับดีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.10

คำสำคัญ: ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย

Abstract

This research design was Research and Development (R&D), the objectives were (1) to create and develop activity-based learning packages integrated with concept construction procedure to develop learning outcomes and conceptual thinking in Thai literature (2) to study the learning outcomes and conceptual thinking in Thai literature and (3) to study the satisfaction of student after learning by activity-based learning packages integrated with concept construction procedure. The sample consisted of 30 Grade 10 students in the 2024 academic year from Sankamphaeng School, Chiangmai Province, selected through cluster sampling. The research instruments were (1) activity-based learning packages integrated with concept construction procedure (2) an propriety assessment form of the Learning packages (3) a multiple-choice test measuring Thai literature knowledge (4) a critical thinking test and rubric scoring criteria (5) a conceptual thinking test in Thai literature and rubric scoring criteria and (6) a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mode, mean, standard deviation, coefficient of variation, E_1/E_2 , t-test (One Sample Test for Mean), and Z-test (One Sample Test for Proportion).

The results showed that (1) The developed learning packages, *Hua Jai Chai Num and The Suffering of Farmers in Poetry*, demonstrated the highest level of appropriateness in terms of components, activities, content, instructional media, and assessment. The empirical efficacy (E_1/E_2) was 75.63/75.11, which was effective according to the standard criteria of 75/75. (2) Students' learning outcomes after learning were analyzed using a t-test, which showed that their Thai literature knowledge scores were significantly higher than 60 percent of the full score at the .01 level. Additionally, a Z-test revealed that more than 60 percent of the students demonstrated critical thinking skills at a good level or higher, with statistical significance at the 0.01 level. (3) Students' conceptual thinking in Thai literature after learning was analyzed using Z-test, which found that more than 60 percent of all students achieved a good level or higher, with statistically significant at the 0.05 level. And (4) the overall of students' satisfaction after learning by activity-based learning packages integrated with concept construction procedure was at the highest level, with mean (\bar{X}) 4.67 and Standard Deviation (S.D.) 0.10.

Keywords: Activity Based Learning packages, Concept Construction Procedure, Critical Thinking Skills, Conceptual Thinking in Thai literature

บทนำ

วรรณคดีเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์อันเป็นสมบัติที่บรรพบุรุษของคนไทยสร้างสรรค์และสืบทอดมาถึงลูกหลาน สามารถสื่อสารเรื่องราว วิถีชีวิต อารมณ์ความรู้สึก วัฒนธรรม และวิวัฒนาการด้านภาษาของมนุษย์ สองคล้องกับ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2544) กล่าวไว้ว่า วรรณคดีเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาของคนในชาติที่สามารถนำภาษามาเรียงร้อยเรื่องราวเป็นวิจิตรศิลป์อันแสดงถึงความละเอียดประณีตอ่อนโยนสะท้อนเรื่องราว วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในสังคม ความคิด ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ รวมถึงอุดมการณ์ ความใฝ่ฝันซึ่งให้ประโยชน์ทั้งความบันเทิงใจ เป็นคติสอนใจ เป็นแนวพฤติกรรมปฏิบัติ เป็นบันทึกแสดงวีรกรรมคนกล้า สดุดีพระเกียรติยศ หรือเป็นวรรณกรรมที่ใช้เพื่อประกอบพิธีกรรม จะเห็นได้ว่าวรรณคดีมีคุณค่าและเป็นมรดกทางภาษา เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่ไปสู่เยาวชนของชาติสืบต่อไป และควรให้ความสำคัญกับวรรณคดีด้วยการศึกษาเนื้อหาในวรรณคดีเพื่อเรียนรู้มนุษย์จนเกิดความเข้าใจ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดให้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นหนึ่งใน 5 สารซึ่งอยู่ในสาระที่ 5 ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 5.1 เพื่อให้เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนวรรณคดีดังที่กล่าวถึงมาแล้ว แต่การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีในโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 รายวิชาภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 37.63 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม 100 คะแนน และจากผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยและนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวนหนึ่งมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ปัญหาการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนเกิดจากการพยายามท่องจำเนื้อหาและคำศัพท์จากวรรณคดีไทยที่มีความยากต่อการใช้ในบริบทสังคมปัจจุบัน ตลอดจนนักเรียนไม่สามารถสรุปใจความสำคัญหรือความคิดรวบยอดจากเนื้อหาในวรรณคดีทั้งหมดได้ ทั้งนี้จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำแบบทดสอบของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทยให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมปัจจุบัน จึงสนใจสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The 4Cs of 21st Century Skills) ได้แก่ 1) Communication ทักษะการสื่อสาร 2) Collaboration ทักษะการทำงานร่วมกัน 3) Critical Thinking ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และ 4) Creativity ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (ศศิมา สุขสว่าง, 2566) ครูผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้และฝึกฝนให้ตนเองเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านกิจกรรม และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของครูเพื่อศิษย์ (วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิวิจิตตฤกษ์, 2556) เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสร้างทักษะในการเรียนรู้ สามารถนำเสนอการเรียนรู้อย่างหลากหลายและแยกแยะข้อมูลได้ (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2557)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนวรรณคดีหลากหลายรูปแบบ และนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ของผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning: ABL) เป็นเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบหนึ่ง เน้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน และเอกสิทธิ์

ชนิทรณูมิ (2564) สังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศออกเป็น 6 ขั้นตอน เรียกว่า DEECE ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นให้ประสบการณ์ 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม 4) ขั้นสร้างความรู้ใหม่ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) ขั้นประเมินผล นอกจากนี้ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Construction Procedure: CCP) ซึ่งวิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562) ให้นิยามของความคิดรวบยอดว่าเป็นความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เรียนที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับความคิดด้านอื่น ๆ และนำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดของการเรียนรู้มากกว่าการท่องจำเนื้อหาสาระจำนวนมาก โดยแบ่งกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสังเกตหรือรับรู้ 2) ขั้นจำแนกความแตกต่าง 3) ขั้นสังเคราะห์องค์ประกอบรวม 4) ขั้นระบุมความคิดรวบยอด และ 5) ขั้นนำไปประยุกต์ใช้ อีกทั้งการสร้างความคิดรวบยอด โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดรวบยอด ถือเป็นเทคนิคการจัดระเบียบข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกรอบความคิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเป็นเครื่องมือประเมินประเภทหนึ่งที่สามารถตรวจสอบกระบวนการคิดหรือเสนอความคิดอย่างมีลำดับขั้นตอน (จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์, 2564)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงสนใจสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยเลือกเนื้อหาสาระของหน่วยที่ 5 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม วรรณกรรมร้อยแก้ว รูปแบบจดหมาย และหน่วยที่ 6 เรื่อง ทุกข์ของชวาณาในบทกวี วรรณกรรมร้อยแก้วรูปแบบบทความแสดงความคิดเห็น ซึ่งเนื้อหา มีความสมบูรณ์สำหรับการนำมาบูรณาการร่วมกับทุกสาระการเรียนรู้ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึกใจความสำคัญของเรื่อง และบริบททางสังคม รวมถึงสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลความรู้ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริงและบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยหลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ หลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

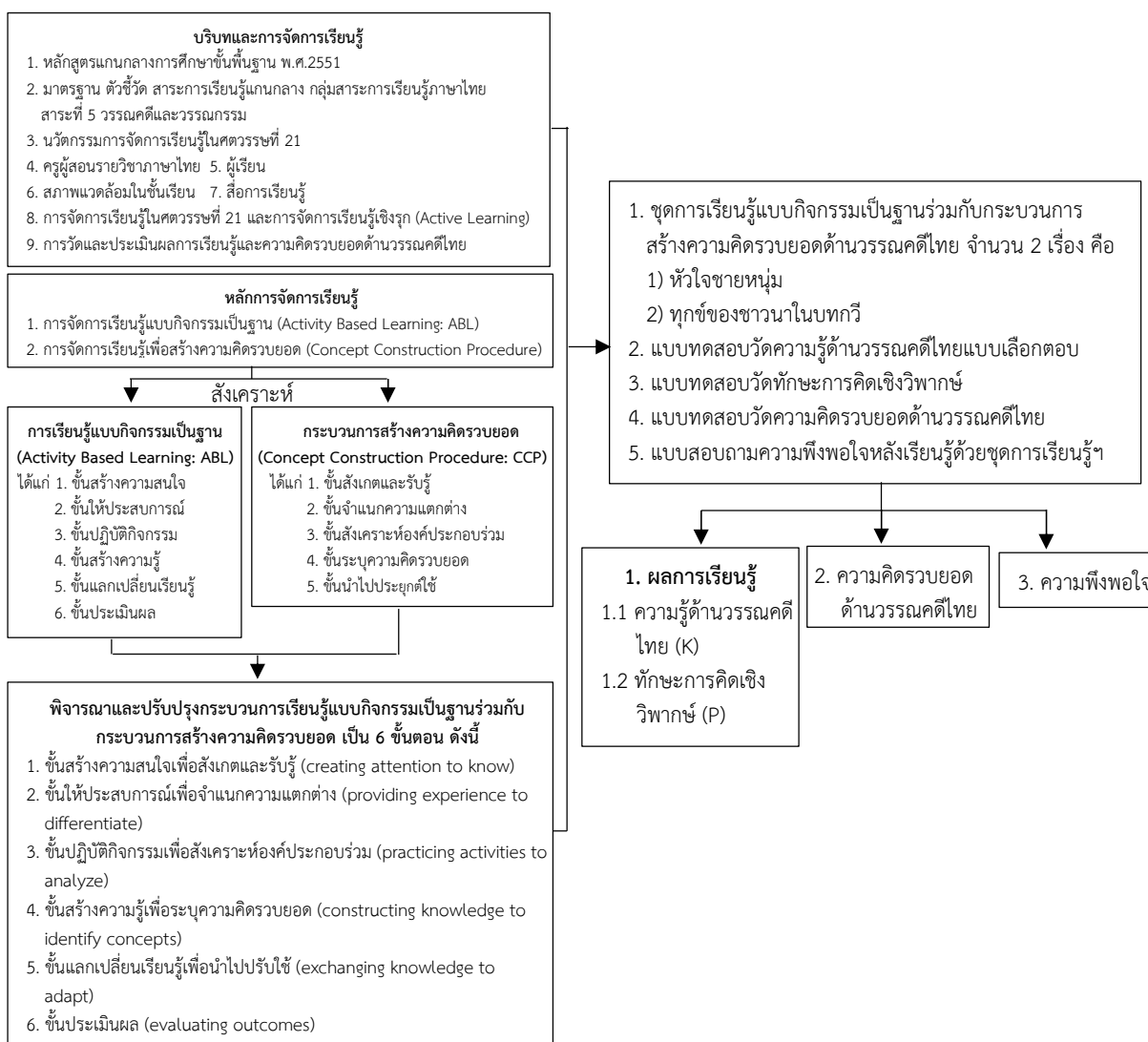
สมมติฐานการวิจัย

1. หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้วรรณคดีไทยสูงกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และนักเรียนมากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ อยู่ในระดับดีขึ้นไป

2. หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด มีความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย อยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด ภาพที่ 1 โดยมีวรรณกรรมที่สำคัญ ดังนี้ ชุดการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง มีชื่อเรียกภาษาอังกฤษหลายคำ เช่น Learning Package หรือ Instructional Package หรือ Education Package สำหรับคำเรียกในภาษาไทยแต่เดิมใช้คำว่าชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน ต่อมา

แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น นักการศึกษาจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ และนักการศึกษาบางท่านก็เรียกรวมกันว่าชุดการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนรู้เป็น กิจกรรมของนักเรียนและการสอนเป็นกิจกรรมของครูซึ่งจะต้องเกิดควบคู่กัน แต่ในบางครั้งก็ถูกนำมาใช้ เรียกว่าชุดกิจกรรมหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครอบคลุมถึงกิจกรรมของครูและนักเรียนด้วยเช่นกัน (วิเชียร อ่างโรตติสกุล, 2560)

ผลการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) หนึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาความรู้ ความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ซึ่งนักการศึกษาแอนเดอร์สัน (Anderson, 1990 อ้างถึงใน ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566) ได้ปรับปรุงแนวคิดขั้นตอนการเรียนรู้ของบลูม (The Revised Bloom's Taxonomy) เพื่อให้สอดคล้องกับ ทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยนำเสนอพฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทาง สติปัญญาพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่ 1) ขั้นการจำ 2) ขั้นการเข้าใจ 3) ขั้นการนำเอาความรู้ไป ประยุกต์ใช้ 4) ขั้นการวิเคราะห์ 5) ขั้นการประเมิน และ 6) ขั้นการสร้างสรรค์

ความคิดรวบยอด เป็นภาพรวมขององค์ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความเข้าใจของบุคคลที่เกิด จากการกลั่นกรองข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่บุคคลได้รับแล้วเรียบเรียงอย่างมีระบบระเบียบและถูกต้องตามสาระ เนื้อหาความรู้ที่ได้รับและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (ธนิ เลิศชาญฤทธิ์ และสันถวี นิยมทรัพย์, 2554) รวมทั้งเป็น ความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง (Deep knowledge & understanding) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เรียนที่สามารถ นำไปเชื่อมโยงกับความคิดด้านอื่น ๆ และนำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการ สร้างสรรค์นวัตกรรมดังกล่าว มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ มากกว่าการท่องจำ เนื้อหาสาระจำนวนมาก การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด มีกระบวนการเรียนรู้ไปตาม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสังเกต/รับรู้ 2) ขั้นจำแนกความแตกต่าง 3) ขั้นหาลักษณะหรือองค์ประกอบร่วม 4) ขั้นระบุความคิดรวบยอด และ 5) ขั้นทดสอบและนำไปใช้ (วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562) นอกจากนี้ แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping) ยังเป็นเครื่องมือสำหรับการแสดงโครงสร้างของ การคิด กระบวนการคิด ความสัมพันธ์ของกระบวนการคิดตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดง ความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ จากความคิดหลักไปสู่ความคิดรองและความคิดย่อย ให้เห็นเป็น โครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น คำ สี่ เครื่องหมายสัญลักษณ์ และภาพแสดงความหมายและความเชื่อมโยง ของความคิดหรือสาระนั้น ๆ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดได้ชัดเจน (ทีศนา แคมมณี, 2560)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา โดยวัดผลการเรียนรู้และความคิด รวบยอดทางวรรณคดีไทย ลักษณะเป็นแบบกลุ่มทดสอบหลัง (One Group Posttest Only Design)

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ โรงเรียนจอมทอง โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ และโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม รวม ทั้งหมด 86 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ซึ่ง

เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มห้องเรียนตามธรรมชาติ ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน (ราชบัณฑิตยสภา, 2561)

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ปีการศึกษา 2567 ในภาคเรียนที่ 1 ใช้สำหรับทดลองนวัตกรรมและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มทดลอง (Try Out) และภาคเรียนที่ 2 ใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ในภาคเรียนที่ 1 ได้จัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ด้านหลักภาษาและการใช้ภาษา จำนวน 7 ห้องเรียน และด้านวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 6 ห้องเรียน และภาคเรียนที่ 2 จัดสลับกัน

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาวิชาภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตัวชี้วัด ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้นิเวศนาสาระ หน่วยที่ 5 หัวใจชายหนุ่ม และหน่วยที่ 6 ทุกข์ของชานาในบทกวี โดยผลการเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทย หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ประกอบด้วย (1) ความรู้ด้านวรรณคดีไทย ได้แก่ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ และ (2) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ได้แก่ ทักษะการหาความรู้ ทักษะการทำความเข้าใจ ทักษะการลงมือปฏิบัติ ทักษะการสังเคราะห์ และทักษะการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด จำนวน 2 ชุด ได้แก่ 1) หัวใจชายหนุ่ม และ 2) ทุกข์ของชานาในบทกวี

2. แบบประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ฯ

3. แบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบปรนัยเลือกตอบ

4. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และเกณฑ์การให้คะแนนรูบริคส์

5. แบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย และเกณฑ์การให้คะแนนรูบริคส์

6. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยเลือกเนื้อหาสาระ หน่วยที่ 5 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม วรรณกรรมร้อยแก้วรูปแบบจดหมาย และหน่วยที่ 6 เรื่อง ทุกข์ของชานาในบทกวี วรรณกรรมร้อยแก้วรูปแบบบทความแสดงความคิดเห็น มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึก และสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ตรงประเด็น อีกทั้งยังสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลความรู้ด้านวรรณคดีไทย ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ตลอดจนจนสามารถช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด และเทคนิคแผนผังความคิด รวบยอด จากนั้นวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทย และพิจารณากำหนดกรอบผลการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล

1.3 สร้างชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ คำนำ สารบัญ บทบาทครูผู้สอน คำชี้แจง ตารางการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลทางวรรณคดีไทย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

ตารางที่ 1 ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย

กระบวนการเรียนรู้แบบ ABL+CCP	ผลการเรียนรู้		ความคิด รวบยอด	เวลา (คาบ)
	ความรู้ (K)	ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (P)		
ชุดที่ 1 หัวใจชายหนุ่ม				
1) ชั้นสร้างความสนใจเพื่อสังเกตและ รับรู้ (Creating attention to know)	คำยืมภาษาต่างประเทศ รู้จักตนเอง วางแผนการเดินทาง	-	-	1
2) ชั้นให้ประสบการณ์เพื่อจำแนกความ แตกต่าง (Providing experience to differentiate)	อธิบายประวัติความเป็นมาของเรื่อง	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ปฏิบัติงานเขียนแสดง ความคิดเชิงวิพากษ์ในเชิงเปรียบเทียบ และ ประเมินผลงาน	จุดมุ่งหมายการ แต่งเรื่อง	1
3) ชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์ องค์ประกอบร่วม (Practicing activities to analyze)	พิจารณารูปแบบคำ ประพันธ์และกลวิธีการ แต่งเรื่อง	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ปฏิบัติงานเขียนจดหมายและ ประเมินผลงาน	ภาพสะท้อน สังคมในยุคสมัย อดีต	1
4) ชั้นสร้างความรู้เพื่อระบุความคิดรวบ ยอด (Constructing knowledge to identify concepts)	วิเคราะห์เนื้อเรื่อง	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ปฏิบัติงานเขียนแสดงความ คิดเห็นเชิงวิพากษ์ และประเมินผลงาน	แนวคิดหรือ ใจความสำคัญ ของเรื่อง และกวี ทัศน์	1
5) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปปรับ ใช้ (Exchanging knowledge to adapt)	ประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ ของเรื่อง	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ปฏิบัติงานอินโฟกราฟิก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็นเชิง วิพากษ์ สังเคราะห์ข้อคิดสังเคราะห์ข้อคิด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้และประเมินผลงาน	ข้อคิดที่ได้จาก เรื่อง	1
6) ชั้นประเมินผล (Evaluating outcomes)	แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม	-	แผนผังความคิด รวบยอด	2
ชุดที่ 2 ทุกข์ของชานาในบทกวี				
1) ชั้นสร้างความสนใจเพื่อสังเกตและ รับรู้ (Creating attention to know)	อธิบายประวัติความเป็นมาของเรื่อง	-	จุดมุ่งหมายการ แต่งเรื่อง	1
2) ชั้นให้ประสบการณ์เพื่อจำแนกความ แตกต่าง (Providing experience to differentiate)	-	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ปฏิบัติงานอินโฟกราฟิก นำเสนอผลงานการศึกษาพระราชกรณียกิจ ของผู้แต่ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ และประเมินผลงาน	-	1
3) ชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์ องค์ประกอบร่วม (Practicing activities to analyze)	พิจารณารูปแบบคำ ประพันธ์ กลวิธี และ วิเคราะห์เนื้อเรื่อง	-	แนวคิดของเรื่อง และกวีทัศน์	1
4) ชั้นสร้างความรู้เพื่อระบุความคิดรวบ ยอด (Constructing knowledge to identify concepts)	-	สืบค้นบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชานา ทำความเข้าใจ สังเคราะห์องค์ประกอบ ปฏิบัติงานเขียนบทความแสดงความคิดเห็น เชิงวิพากษ์ และประเมินผลงาน	-	1
5) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปปรับ ใช้ (Exchanging knowledge to adapt)	วิเคราะห์ วิจาร์ณ และ ประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ ของเรื่อง	สืบค้นข้อมูล ทำความเข้าใจ ปฏิบัติงาน อินโฟกราฟิก นำเสนอผลงาน แสดงความ คิดเห็นเชิงวิพากษ์ สังเคราะห์ข้อคิดเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้	ข้อคิดที่ได้จาก เรื่อง	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการเรียนรู้แบบ ABL+CCP	ผลการเรียนรู้		ความคิด รวบยอด	เวลา (คาบ)
	ความรู้ (K)	ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (P)		
6) ชั้นประเมินผล (Evaluating outcomes)	แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ทุกข์ของชาวนาใน บทกวี	-	แผนผังความคิด รวบยอด	2
รวม				14

1.4 นำชุดการเรียนรู้ฯ และแบบประเมินความเหมาะสม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมระดับความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ฯ อยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} = 4.90, S.D. = 0.10) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยการให้ปรับปรุงข้อความ ขนาดตัวอักษร การฉีกคำ และเพิ่มเติมเนื้อหาบางประการ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยอีกครั้ง เพื่อให้ได้ชุดการเรียนรู้ฯ ที่มีความถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

1.5 นำชุดการเรียนรู้ฯ ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง (Try Out) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2567 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพเชิงประจักษ์แบบ 1:1 (นักเรียน 3 คน) เพื่อประเมินปรับปรุงเบื้องต้น และภาคเรียนที่ 2 แบบ 1:4 (นักเรียน 12 คน) ได้ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 75.63/75.11 ก่อนนำชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบปรนัยเลือกตอบ

2.1 วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลางที่เกี่ยวข้องกับ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระหน่วยที่ 5 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม และหน่วยที่ 6 เรื่อง ทุกข์ของชาวนาในบทกวี และสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 64 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อสอบในงานวิจัยนี้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 60 ข้อ และอีก 4 ข้อ มีค่าน้อยกว่า 0.50 ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดตัดทิ้ง

2.3 นำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ตรวจสอบและมีคุณภาพตามค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจำนวน 60 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมดังกล่าวมาแล้ว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เพื่อหาค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 55 ข้อ เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของเวลาในการทำแบบทดสอบ จำนวน 1 คาบ (50 นาที) จึงพิจารณาตัดข้อสอบทิ้ง จำนวน 5 ข้อ ที่เป็นคำถามที่มีแนวทางคำตอบเดียวกัน ซึ่งมีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ต่ำกว่าข้ออื่นในจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกัน ได้ข้อสอบจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (KR.20) เท่ากับ 0.93 ซึ่งผ่านเกณฑ์กำหนด และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง 1:4 เพื่อหาค่า E_2 และใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย จากนั้นศึกษาเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระของหน่วยที่ 5 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม และหน่วยที่ 6 เรื่อง ทุกข์ของชวานาในบทกวี และสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ชุดละ 3 ข้อ รวมจำนวน 6 ข้อ และแบบทดสอบวัดความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ชุดละ 1 ข้อ รวมจำนวน 2 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ ดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ที่แสดงออกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

รายการประเมิน ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์			
	4	3	2	1
1. การหาความรู้ (Knowledge)	สืบค้นข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ทุกข้อ	สืบค้นข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 3 ข้อ	สืบค้นข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 2 ข้อ	สืบค้นข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 1 ข้อ
2. การทำความเข้าใจ (Comprehension)	สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ทุกข้อ	สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 3 ข้อ	สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 2 ข้อ	สรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามประเด็นที่ กำหนดได้ 1 ข้อ
3. การลงมือปฏิบัติ (Do)	ปฏิบัติชิ้นงานตามประเด็นที่ กำหนดได้ครบทุกข้อ	ปฏิบัติชิ้นงานตามประเด็นที่ กำหนดได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติชิ้นงานตามประเด็นที่ กำหนดได้ 1 ข้อ	ไม่สามารถปฏิบัติชิ้นงาน ตามประเด็นที่กำหนดได้
4. การสังเคราะห์ (Synthesis)	สังเคราะห์ข้อมูลจากการ สืบค้นตามประเด็นที่กำหนด ได้ครบทุกข้อ	สังเคราะห์ข้อมูลจากการ สืบค้นตามประเด็นที่กำหนด ได้ 2 ข้อ	สังเคราะห์ข้อมูลจากการ สืบค้นตามประเด็นที่กำหนด ได้ 1 ข้อ	ไม่สามารถสังเคราะห์ ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด
5. การประเมิน (Evaluation)	ประเมินผลงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ กำหนดครบทุกข้อ	ประเมินผลงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ กำหนด 2 ข้อ	ประเมินผลงานได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ กำหนด 1 ข้อ	ไม่สามารถประเมินผลงาน ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ที่แสดงออกความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย

รายการประเมินความคิดรวบยอด ด้านวรรณคดีไทย	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย				
	5	4	3	2	1
1. การสรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้	สรุปเนื้อหาได้	สรุปเนื้อหาได้	สรุปเนื้อหาได้	สรุปเนื้อหาได้
1) ประวัติความเป็นมา	ถูกต้องครบถ้วน	ถูกต้องครบถ้วน	ถูกต้องครบถ้วน	ถูกต้องครบถ้วนตาม	ถูกต้องครบถ้วน
2) รูปแบบการประพันธ์	ตามเกณฑ์ที่	ตามเกณฑ์ที่	ตามเกณฑ์ที่	เกณฑ์ที่กำหนด 2	ตามเกณฑ์ที่
3) กลวิธีการนำเสนอ	กำหนดทุกข้อ	กำหนด 4 ข้อ	กำหนด 3 ข้อ	ข้อ	กำหนด 1 ข้อ
4) เนื้อเรื่อง					
5) คุณค่าด้านต่าง ๆ					
2. การนำเสนอความคิด	นำเสนอความคิด	นำเสนอความคิด	นำเสนอความคิด	นำเสนอความคิดได้	นำเสนอ
นำเสนอความคิดในภาพรวมขององค์	ได้ตามเกณฑ์ที่	ได้ตามเกณฑ์ที่	ได้ตามเกณฑ์ที่	ตามเกณฑ์ที่กำหนด	ความคิดได้ตาม
ความรู้ที่เป็นสาระใจความสำคัญ ได้แก่	กำหนดครบทุกข้อ	กำหนด 4 ข้อ	กำหนด 3 ข้อ	2 ข้อ	เกณฑ์ที่กำหนด
1) จุดมุ่งหมายการแต่ง					1 ข้อ
2) ทศนกวี					
3) แนวคิดหรือแก่นเรื่อง					
4) ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง					
5) ทศนะของผู้เรียน					

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมินความคิดรวบยอด	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย				
	ด้านวรรณคดีไทย	5	4	3	2
3. การเชื่อมโยงความรู้	เชื่อมโยงความรู้ได้	เชื่อมโยงความรู้ได้	เชื่อมโยงความรู้ได้	เชื่อมโยงความรู้ได้	ไม่สามารถ
1) ตามกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด	ตามเกณฑ์ที่กำหนดครบทุกข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 3 ข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 2 ข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 1 ข้อ	เชื่อมโยงความรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2) ลากลูกศร และเส้นเชื่อมโยง สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนด					
3) เป็นระบบ ระเบียบ เรียบร้อย					
4) สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ					
4. การสื่อความหมาย	สื่อความหมายได้	สื่อความหมายได้	สื่อความหมายได้	สื่อความหมายได้	ไม่สามารถสื่อ
1) ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย	ตามเกณฑ์ที่กำหนดครบทุกข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 3 ข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 2 ข้อ	ตามเกณฑ์ที่กำหนด 1 ข้อ	ความหมายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2) เห็นภาพชัดเจน					
3) ตรงประเด็น ไม่วกวน					
4) สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนด					

3.2 เสนอแบบทดสอบและระบุวิธีการให้คะแนนทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยกับอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่าผลข้อสอบทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1.00 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง 1:4 เพื่อหาค่า E₂ และทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

4.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเป้าหมายแนวคำถาม ข้อคำถาม และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมีมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ตามหลักการของ ลิเคอร์ท (Likert R., 1932)

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 และนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เวลากำหนดการดำเนินการ 16 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลของชุดการเรียนรู้ฯ และหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อใช้หาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของชุดการเรียนรู้ฯ
3. เก็บข้อมูลผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 14 ชั่วโมง ในระหว่างการจัดการเรียนรู้มีการเก็บผลงาน

ของผู้เรียนเพื่อประเมินทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละชุดวัดความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย โดยใช้แผนผังความคิดรวบยอด และประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคส์

3.2 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบปรนัยวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย จำนวน 50 ข้อ เป็นเวลา 1 คาบ

การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ฐานนิยม, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), ค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน (C.V.), E_1/E_2 , t-test (One Sample Test for Mean), Z-test (One Sample test for Proportion) โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel (พิชญ์สินี ชมภูคำ, 2565)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 หัวใจชายหนุ่ม และชุดที่ 2 ทุกข์ของชวาในบทกวี โดยมีเทคนิค/กิจกรรมการเรียนรู้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายละเอียดชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

กระบวนการเรียนรู้แบบ	กิจกรรม		เวลา (ชั่วโมง)
	ที่	ชื่อกิจกรรม เทคนิค/การจัดการเรียนรู้	
ABL+CCP			
ชุดที่ 1 หัวใจชายหนุ่ม			
1. ชั้นสร้างความสนใจเพื่อ สังเกตและรับรู้ (Creating attention to know)	1	1 สังเกตและรับรู้	1
		2 รู้จักตนเอง	
		3 เตรียมกระเป๋าออกเดินทาง	
2. ชั้นให้ประสบการณ์เพื่อ จำแนกความแตกต่าง (Providing experience to differentiate)	2	1 ประวัติความเป็นมา	1
		2 บทความแสดงความคิดเห็น และเกณฑ์การให้คะแนน	
3. ชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อ สังเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Practicing activities to analyze)	3	1 รูปแบบและกลวิธีการนำเสนอ	1
		2 บทความแสดงความคิดเห็น และเกณฑ์การให้คะแนน	
4. ชั้นสร้างความรู้เพื่อระบุ ความคิดรวบยอด (Constructing knowledge to identify concepts)	4	1 เนื้อหาและใจความสำคัญ	1
		2 การวิเคราะห์และวิจารณ์เนื้อ เรื่อง และเกณฑ์การให้คะแนน	
		1 เทคนิคการสืบค้นข้อมูล และจัดทำผลงาน ในรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ และนำเสนอ ผลงานแบบ Walk Gallery ผ่านแอปพลิเคชัน เสมือนจริง Spatial แบบกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม	
		2 เรียนรู้การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การสรุป ใจความสำคัญหรือความคิดรวบยอด และ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรม และการประเมินผลงาน	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กระบวนการเรียนรู้แบบ ABL+CCP	กิจกรรม			เวลา (ชั่วโมง)
	ที่	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค/การจัดการเรียนรู้	
5. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ (Exchanging Knowledge to adapt)	5	1 คุณค่าด้านต่าง ๆ ของเรื่อง	1 เรียนรู้การประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ ทางวรรณคดีไทยสืบค้นข้อมูล จัดทำ และนำเสนอผลงานในรูปแบบอินโฟกราฟิกแบบกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม	1
		2 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และเกณฑ์การให้คะแนน	2 เทคนิคการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ และสังเคราะห์ข้อคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การประเมินผลงาน	
6. ชั้นประเมินผล (Evaluating outcomes)	6	1 ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย	1 เรียนรู้หลักการประมวลผลการเรียนรู้และเทคนิคการเขียนแผนผังความคิดรวบยอด	1
		2 แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม	2 วัดและประเมินผลความรู้ด้านวรรณคดีไทย	
ชุดที่ 2 ทุกข์ของชานาในบทกวี				
1. ชั้นสร้างความสนใจเพื่อสังเกตและรับรู้ (Creating attention to know)	1	1 ข้าวและชานา	1 เรียนรู้ประเภทของข้าวและการทำนา	1
		2 ประวัติความเป็นมาของเรื่อง	2 เทคนิคการสืบค้นข้อมูล แบบกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม	
2. ชั้นให้ประสบการณ์เพื่อจำแนกความแตกต่าง (Providing experience to differentiate)	2	1 การคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับประวัติผู้แต่ง	1 การระดมความคิดและการสืบค้นข้อมูล	1
		3. ชั้นให้ประสบการณ์เพื่อจำแนกความแตกต่าง (Providing experience to differentiate)	3	
3. ชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Practicing activities to analyze)	4	1 เบ็บข้าว	1 เรียนรู้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	0.5
		2 รูปแบบ กลวิธี และเนื้อเรื่อง	2 เรียนรู้การตอบคำถามจากการอ่านเรื่อง	
3. ชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Practicing activities to analyze)	5	1 องค์ประกอบของบทความแสดงความคิดเห็น	1 เทคนิคการสืบค้นข้อมูล และจัดทำผลงานในรูปแบบอินโฟกราฟิก และการสรุปข้อมูลและจับใจความสำคัญ	0.5
		4. ชั้นสร้างความรู้เพื่อระบุความคิดรวบยอด (Constructing Knowledge to identify Concepts)	6	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กระบวนการเรียนรู้แบบ ABL+CCP	กิจกรรม			เวลา (ชั่วโมง)
	ที่	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค/การจัดการเรียนรู้	
5. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ (Exchanging knowledge to adapt)	7	1 การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่า	1 เรียนรู้การเรียงลำดับการอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ และจัดทำผลงานในรูปแบบอินโฟกราฟิก การนำเสนอผลงานแบบกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม การแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์	1
	8	1 คุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และเกณฑ์การให้คะแนน	1 เรียนรู้การสังเคราะห์ข้อคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และการประเมินผลงาน	
6 ชั้นประเมินผล (Evaluating outcomes)	9	1 ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย	1 เรียนรู้หลักการประมวลผลการเรียนรู้และเทคนิคการเขียนแผนผังความคิดรวบยอด	1
		2 แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ทุกข์ของชวาณาในบทกวี	2 วัดและประเมินผลความรู้ด้านวรรณคดีไทย	1

จากข้อมูลตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ที่ 1 หัวใจชายหนุ่ม มีกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 6 กิจกรรม ประกอบด้วย เทคนิคและหลักการเขียนคำยืมภาษาต่างประเทศ การเขียนจดหมาย การเขียนบทความแสดงความคิดเห็นเชิงเปรียบเทียบ การนำเสนอผลงานแบบ Walk Gallery ผ่านแอปพลิเคชันเสมือนจริง Spatial การวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณคดี การสังเคราะห์ข้อคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และการเขียนแผนผังความคิดรวบยอด และชุดการเรียนรู้ที่ 2 ทุกข์ของชวาณาในบทกวี รวมทั้งหมด 9 กิจกรรม ประกอบด้วย เทคนิคและหลักการสืบค้นข้อมูล การทำงานเป็นทีม การระดมความคิด การจัดทำผลงานในรูปแบบอินโฟกราฟิก การเขียนบทความแสดงความคิดเห็น การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่า การสังเคราะห์ข้อคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และการเขียนแผนผังความคิดรวบยอด

ตารางที่ 5 ผลการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลของชุดการเรียนรู้ฯ

รายการประเมิน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		รวม		ระดับ คุณภาพ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านองค์ประกอบ (5 รายการ)	4.96	0.08	4.96	0.08	4.96	0.08	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรม (7 รายการ)	4.94	0.10	4.94	0.10	4.94	0.10	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา (5 รายการ)	4.88	0.11	4.88	0.11	4.88	0.11	มากที่สุด
4. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5 รายการ)	4.80	0.40	4.80	0.40	4.80	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล (6 รายการ)	4.84	0.09	4.84	0.09	4.84	0.09	มากที่สุด
สรุปผลการประเมินทุกด้านโดยภาพรวม	4.91	0.10	4.91	0.10	4.91	0.10	มากที่สุด

จากข้อมูลตารางที่ 5 สรุปผลการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลของชุดการเรียนรู้ฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับเหมาะสม มากที่สุด ทุกด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบ กิจกรรม เนื้อหา การวัดผล และประเมินผล และสื่อการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96, 4.94, 4.88, 4.84 และ 4.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของชุดการเรียนรู้ฯ โดยทดลองใช้กับกลุ่ม 1:4

กลุ่มคุณลักษณะ	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนหลังเรียน				E ₁	E ₂
	\bar{X} (S.D.)					\bar{X} (S.D.)					
	ใบกิจกรรม ชุดที่ 1 (30)	ปรนัยหลังเรียน ชุดที่ 1 (20)	ใบกิจกรรม ชุดที่ 2 (30)	ปรนัยหลังเรียน ชุดที่ 2 (20)	คะแนนรวม (100)	กลุ่มคุณลักษณะ	ปรนัย (50)	ทักษะการคิดเชิง วิพากษ์(60)	ความคิดรวบ ยอด (40)		
สูง	28.60 (1.04)	17.60 (1.96)	28.25 (1.11)	17.10 (1.91)	91.55 (6.02)	สูง	35.00 (0.00)	52.75 (3.26)	39.50 (0.52)	75.63	75.11
ปาน	23.65 (1.74)	14.50 (0.71)	23.20 (1.48)	14.20 (1.03)	75.55 (4.95)	ปาน	32.00 (0.81)	44.90 (3.12)	38.00 (0.67)		
กลาง	19.70 (2.44)	10.70 (1.57)	19.10 (2.56)	10.30 (1.70)	59.80 (8.27)	กลาง	24.80 (2.86)	35.75 (6.52)	35.20 (1.48)		
ต่ำ						ต่ำ					

จากข้อมูลตารางที่ 6 สรุปผลการหาค่าประสิทธิภาพเชิงประจักษ์จากการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด โดยการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองแบบ 1:4 ได้ประสิทธิภาพ E₁/E₂ เท่ากับ 75.63/75.11

2. ผลการศึกษาความรู้ด้านวรรณคดีไทย แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ครบ 2 ชุด ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสถิติคะแนนความรู้หลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความรู้ด้านวรรณคดีไทยแบบปรนัยเลือกตอบ

ระดับความรู้	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 60	คะแนนหลังเรียน			t-test	p-value
			\bar{X}	S.D.	C.V.		
เข้าใจ	8	4.8	7.57	0.86	0.11	17.64	0.00000*
วิเคราะห์	28	16.8	20.53	5.50	0.27	3.71	0.00043*
สังเคราะห์	9	5.4	7.90	1.42	0.18	9.64	0.00000*
ประยุกต์ใช้	5	3.0	3.60	0.89	0.25	3.69	0.00047*
รวม	50	30	39.60	5.99	0.15	8.78	0.00000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากข้อมูลตารางที่ 7 สรุปได้ว่าหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านวรรณคดีไทย เท่ากับ 39.60 สูงกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 และสัมประสิทธิ์ความแปรผันมีการกระจายของคะแนนความรู้ระดับวิเคราะห์และประยุกต์ใช้มีการกระจายคะแนนมากกว่าระดับอื่น

ตารางที่ 8 ค่าสัดส่วนและ Z-test (One sample test for proportion) ด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

ชุดการเรียนรู้ ชุดที่	สรุปร้อยละเฉลี่ยระดับคุณภาพ ตามทักษะการคิดเชิงวิพากษ์			ร้อยละของนักเรียน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป		ผลการทดสอบเชิงสถิติ ด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ระดับ ดี ขึ้นไป ที่ ร้อยละ 60	
	พอใช้	ดี	ดีมาก	ปฏิบัติจริง	เกณฑ์	Z-test	p-value
1 หัวใจชายหนุ่ม	13.33	46.67	40.00	86.67	60	2.98	0.00143*
2 ทุกข์ของชานาในบทกวี	3.33	40.00	56.67	96.33	60	4.10	0.00002*
สรุป	8.33	43.33	48.33	91.67	60	3.54	0.00019*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากข้อมูลตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดการเรียนรู้ทั้ง 2 ชุด มีร้อยละของนักเรียนที่ปฏิบัติจริงระดับ ดี ขึ้นไป สูงกว่าร้อยละ 91.67 เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนโดยใช้สถิติ Z-test สรุปว่า ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ระดับ ดี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด ตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 9 ค่าสัดส่วนและ Z-test (One sample test for proportion) ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย

ชุดการเรียนรู้ ชุดที่	สรุปร้อยละเฉลี่ย ระดับคุณภาพของความคิด รวบยอดด้านวรรณคดีไทย			ร้อยละของนักเรียน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป		ผลการทดสอบเชิงสถิติระดับ ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดี ไทย ระดับ ดี ขึ้นไป ที่ ร้อยละ 60	
	พอใช้	ดี	ดีมาก	ปฏิบัติจริง	เกณฑ์	Z-test	p-value
1 หัวใจชายหนุ่ม	20.00	36.67	43.33	80.00	60	2.25	0.013*
2 ทุกข์ของชานาในบทกวี	23.33	43.33	33.33	76.67	60	1.86	0.031*
สรุป	21.66	40.00	38.33	78.33	60	2.05	0.020*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากข้อมูลตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดการเรียนรู้ทั้ง 2 ชุด มีร้อยละของนักเรียนที่ปฏิบัติจริงระดับ ดี ขึ้นไป สูงกว่าร้อยละ 78.33 เมื่อทดสอบค่าสัดส่วนโดยใช้สถิติ Z-test สรุปว่า ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย ระดับ ดี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด ตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ผลรวม		ระดับความ พึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน	4.80	0.41	4.83	0.38	4.82	0.02	มากที่สุด
2. การใช้ตัวหนังสือและรูปภาพชัดเจน มีการใช้สีสันทัน และเนื้อหา น่าสนใจ	4.77	0.43	4.53	0.57	4.65	0.16	มากที่สุด
3. จัดเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ	4.67	0.48	4.40	0.50	4.53	0.19	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	4.73	0.45	4.53	0.51	4.63	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ผลรวม		ระดับความพึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.67	0.48	4.83	0.38	4.75	0.12	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาเรียน	4.53	0.51	4.50	0.51	4.52	0.02	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21	4.60	0.50	4.83	0.38	4.72	0.16	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงให้มีการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4.63	0.49	4.67	0.48	4.73	0.14	มากที่สุด
9. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.53	0.51	4.83	0.38	4.60	0.09	มากที่สุด
10. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.70	0.47	4.83	0.38	4.77	0.09	มากที่สุด
ภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียน	4.66	0.09	4.68	0.17	4.67	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.10 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ สรุปว่า นักเรียนมีความพึงพอใจทุกข้ออยู่ในระดับ มากที่สุด รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.02 รองลงมา ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 2) กิจกรรมการเรียนรู้มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 3) กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงให้มีการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง 4) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21 5) การใช้ตัวหนังสือและรูปภาพชัดเจน มีการใช้สีสันทัน และเนื้อหา น่าสนใจ 6) สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ 7) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 8) การจัดเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และ 9) กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.77, 4.75, 4.73, 4.72, 4.65, 4.63, 4.60, 4.53 และ 4.52 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. การสร้างชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทย พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่หลากหลายซึ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning: ABL) ของทศนา แคมมณี (2560) NCSALL (2006) Lakshmi (2007) ภัทรสร นรเหรียญ และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2563) ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน และเอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ (2564) และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดของออลชูเบล และ ชูลิแวน (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2534) วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2562) ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดรวบยอดของจิราภรณ์ หนูสวัสดิ์ (2564) วิไลพร ธนสุวรรณ (2543) มนัส บุญประกอบ (2545) ชุดการเรียนรู้ฯ มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 75.63/75.11 แสดงว่าชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดนี้มีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปใช้ได้จริงตามหลักการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการศึกษาของรัตนะ บัวสนธ์ (2563) พิสนุ พองศรี (2551) และศักดินนท์ พุ่มพุกษ์ (2559) โดยสรุปได้ว่า ในการผลิตนวัตกรรมใด ๆ ก่อนที่จะนำไปใช้จริงควรต้องมีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational approach) และการ

หาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical approach) โดยการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่างก่อนจะนำนวัตกรรมไปใช้และเผยแพร่ ซึ่งค่า E_1 และ E_2 ต้องมีค่าใกล้เคียงกันและค่าห่างกันไม่เกินร้อยละ 5 เป็นตัวบ่งชี้ที่ยืนยันได้ว่า ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อเนื่องและมีความรู้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือการทำข้อสอบจากการเดา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ เช่น ปิยะพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยการประยุกต์ใช้กลวิธีมัลติพาร์ท เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสะท้อนคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 82.14/81.57 และวรรณดี น้ำฟ้า (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง คุณค่าวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 86.07/82.67 รวมทั้งนิตยา พิษเพียร (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วยเทคนิค SQ4R กับเทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 83.83/82.44 เพราะฉะนั้นชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้เพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับการสร้างชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีผลการวิจัยเชื่อถือได้ตามระเบียบวิธีการวิจัย

2. การศึกษาผลการเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ด้วยสถิติ t-test วัดความรู้ด้านวรรณคดีไทย จากแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 39.23 สูงกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม 50 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสถิติ Z-test วัดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ พบว่า นักเรียนมากกว่าร้อยละ 91.67 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ระดับดีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง เนื่องด้วยการจัดการเรียนรู้ที่มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่มีการสังเคราะห์และบูรณาการขั้นตอนการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (ABL) ร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด (CCP) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ เช่น พิชชากร บุรุษพัฒน์ และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2562) ได้ศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบพิพาทเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพิพาทเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รวมถึงวีรภัทร ศุภรสิงห์ และศุภวรรณ สัจจพิบูล (2563) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ญัฐพงษ์ ลำภูทอง (2565) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์มีพัฒนาการสูงขึ้น พฤติกรรมการมีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์พัฒนาสูงขึ้นสามารถก่อเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญในการคิดเชิงวิพากษ์ และนำความรู้ด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวคือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะการ

คิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ความรู้และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการ สร้างความคิดรวบยอดของผู้วิจัยที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ด้าน วรรณคดีไทย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ตามบริบทสังคมปัจจุบัน

3. การศึกษาความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการ เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด พบว่า นักเรียน มากกว่าร้อยละ 78.33 ของนักเรียนทั้งหมด มีความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยที่ระดับคุณภาพดีขึ้นของ คะแนนเนื้อหาทั้ง 2 ชุด มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นไป ตามสมมติฐานของงานวิจัย และแสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้าง ความคิดรวบยอดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนาความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของ ผู้เรียนได้จริง และในแต่ละกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้าง ความคิดรวบยอด ทั้ง 6 ชั้นของผู้วิจัย ผ่านการลงมือปฏิบัติและสะท้อนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยเขียนแผนผัง ความคิดรวบยอด (Concept Mapping) ซึ่งสอดคล้องกับทิตานา แคมมณี (2560) และจิราภรณ์ หนูสวัสดิ์ (2564) สรุปได้ว่า แผนผังความคิดรวบยอดเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความคิดรวบยอด และเป็นเทคนิค การจัดระเบียบข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกรอบความคิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเป็น เครื่องมือประเมินประเภทหนึ่งที่สามารถตรวจสอบกระบวนการคิดหรือเสนอความคิดอย่างมีลำดับขั้นตอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชล (Ausubel, 1963) และสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ เช่น รัตน์ทญา โชติวัฒนาชัย และคณะ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริม ความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนความคิดรวบยอดใน การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยัง สอดคล้องกับปิยนุช แหวนเพชร (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (Mean = 15.50, S.D. = 3.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และกิตติพงษ์ สมณัส และเตชาเมธ เพียรชนะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การสร้างความคิดรวบยอด โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดรวบยอดเป็นแนวทางใน การจัดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องการใช้เลือกใช้แผนผังความคิดรวบยอดเป็น เครื่องมือในการประเมินผลความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบ กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดของผู้วิจัย

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบ กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดย ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้แบบ กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการสังเคราะห์และบูรณาการขั้นตอนการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (ABL) ร่วมกับกระบวนการสร้าง ความคิดรวบยอด (CCP) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะ ในการพัฒนาตนเองอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้ งาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในทุกกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมและสื่อ

การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและเชื่อมโยงให้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ตัวหนังสือและรูปภาพที่มีสีสัน น่าสนใจและการจัดเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาเรียน และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ จะเห็นได้ว่ารายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการวิจัยอื่น ๆ เช่น กัญญาณัฐ สุริยะ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการสอน เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับปิยะพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยการประยุกต์ใช้กลวิธีมัลติพาร์ท เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสะท้อนคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงวรรณดี น้ำฟ้า (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง คุณค่าวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนหลังจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (ABL) ร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด (CCP) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความสุข และพึงพอใจกับการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำเอาองค์ความรู้ด้านวรรณคดีไทยและทักษะที่จำเป็นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเข้าใจทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบร่วม และขั้นสร้างความรู้เพื่อระบุนวัตกรรมคิดรวบยอด ควรจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้

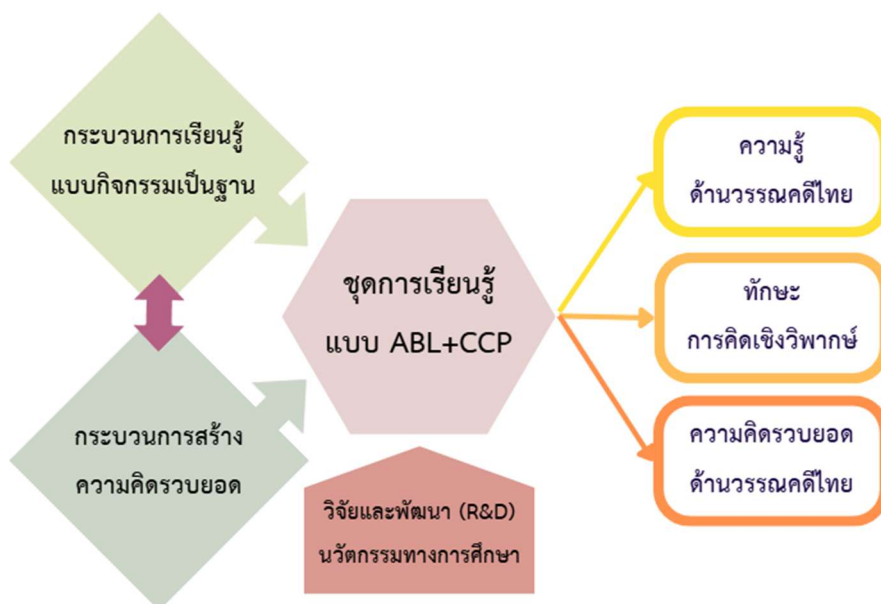
1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาความคิดรวบยอดควรเลือกใช้แนวทางหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ควรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาและสอดคล้องกับความเหมาะสมต่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

องค์ความรู้ใหม่

สรุปองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ (ภาพที่ 2) การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ได้มีการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ จากนั้นสร้างชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดตลอดจนพัฒนาตามรูปแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) นวัตกรรมทางการศึกษา โดยหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผลและเชิงประจักษ์ แล้วนำชุดการเรียนรู้ฯ ไปใช้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดรวบยอดด้านวรรณคดีไทยของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้และมีผลการวิจัยเชื่อถือได้ตามระเบียบวิธีการวิจัย

ภาพที่ 2 การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญญาณัฐ สุริยะ, วทีญญู ขลิบเงิน, และพิชญา สกุลวิทย์. (2564). การพัฒนาชุดการสอนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม. *วารสารพัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน*, 3(2), 14–25.
- กิตติพงษ์ สมน์ส และเตชาเมธ เพียรชนะ. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 220–230.
- จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์. (2564). *หลักการของผังมโนทัศน์ (Principle of concept mapping)*. <https://bsru.net/หลักการของผังมโนทัศน์-principle/>
- ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566). *Bloom's taxonomy of learning*. <https://www.edu.chula.ac.th/>
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน และเอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(2), 38–48.

- ณัฐพงษ์ ลำภูทอง. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 7(3), 283–295.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา พิซไพเราะ. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์ร่วมคิดด้วยเทคนิค SQ4R กับเทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏไทรบุรี.
- ธนิก เลิศชาญฤทธิ และสันถวี นิยมทรัพย์. (2554). การวิจัยในชั้นเรียน: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสรุปความคิดรวบยอดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา. *วารสารดำรงวิชาการ*, 12(1), 265–286.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พัลลิเกชั่น.
- ปิยนุช แหวนเพชร. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยะพันธ์ พิษณุประเสริฐ. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านวรรณคดีไทยเรื่องลิลิตตะเลงพ่ายโดยการประยุกต์ใช้กลวิธีมีลตีพาร์ทเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสะท้อนคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*, 14(1), 83–96.
- พิชชากร บุรุษพัฒน์ และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพิพาทเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 21(1), 127–141.
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2565). *สถิติเพื่อการวิจัยพร้อมการใช้โปรแกรม Microsoft Excel* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2551). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ภัทรสร นรเหรียญ และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2563). การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*, 22(2), 46–61.
- มนัส บุญประกอบ. (2545). ผังมโนทัศน์. *วารสารนุกรมศึกษาศาสตร์*, 27(3), 111–118.
- รัตน์ทญา โชติวัฒนาชัย, สายฝน วิบูลรังสรรค์, และปกรณ์ ประจัญบาน. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 7(2), 135–145.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2563). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2561). *พจนานุกรมศัพท์สถิติศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). *วรรณคดีศึกษา*. ธารปัญญา.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2556). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โอเพนเวิร์ลด์พับลิชชิงเฮาส์.
- วรรณดี น้ำฟ้า. (2561). การพัฒนาชุดการสอนเรื่องคุณค่าวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.*, 15(29), 169–178.

- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร ชำรงโสดธิสกุล. (2560). บทสะท้อนแนวคิดว่าด้วยชุดการสอน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และชุดการเรียนรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 356-369.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2557). *สาขาวิชาชีพแห่งอนาคต 3*. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิไลพร ธนสุวรรณ. (2543). *การพัฒนากิจกรรมผังมโนมิติสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีรภัทร ศุภรสิงห์, และศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 11(1), 98-108.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2566). *Critical thinking skill ทักษะการคิดวิพากษ์*. <https://www.sasimasuk.com/>
- ศักดิ์นันทน์ พุ่มพุกษ์. (2559). *การพัฒนาหนังสือความจริงเสริม [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). *ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. <https://catalog.niets.or.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. (2534). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร.
- Ausubel, D. P. (1963). *The psychology of meaningful verbal learning*. Grune & Stratton.
- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. *Archives of Psychology*.
- Lakshmi, A. (2007). *Activity-based learning: A report on an innovative method in Tamil Nadu*. <http://www.ssa.tn.nic.in/Docu/ABL-Report-byDr.Anandhalakshmi.pdf>
- NCSALL. (2006). *Activity-based instruction: Why and how*. http://www.ncsall.net/fileadmin/resources/teach/GED_inst.pdf